בס"ד

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן
הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

יג' חשוון ה'תשפ"ז | עלון מס' 574 | לך לך

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	17:23	18:35	19:15
רחובות	17:41	18:36	19:13
חיפה	17:31	18:35	19:13
ב"ש	17:41	18:37	19:15
ת"א	17:39	18:36	19:12

המאמר המרכזי

מתורת מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זיע"א

הצלחת הנכדים – גדולת שמו של הסבא

הקדוש-ברוך-הוא מברך את אברהם אבינו בפרשתנו ומבטיח לו: "וְאֶעשְׂךָ לגוי גדול, וַאֲבָרֶכְךָ, וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ, וֶהְיֵה ברכה'. חז"ל מבארים לנו, כי ברכת ה' זו רומזת לברכה הראשונה שאותה אנו מברכים שלוש פעמים בכל יום בתפילת שמונה-עשרה, ובה אנו מזכירים את שלושת האבות – אברהם, יצחק ויעקב: "ואעשך לגוי גדול" – זה שאומרים "אלקי אברהם', "ואברכך" – זה שאומרים "אלקי יצחק', "ואגדלה שמך" – זה שאומרים "אלקי יעקב'.

שואלים חז"ל, אם במהלך הברכה אנו מזכירים את שלושת האבות – אברהם, יצחק ויעקב – מדוע אנו חותמים אותה דווקא בשמו של אברהם: "מגן אברהם"?

אלא שברכת ה' לאברהם מסתיימת במילים "והיה ברכה'. ה' אומר לאברהם: בסופו של דבר הברכה מיוחסת לך, על שמך היא נקראת. על כן, גם בתפילת שמונה-עשרה, חותמים את הברכה בשמך – "מגן אברהם" (הובא ברש"י עפ"י מסכת פסחים קי"ז).

אלא שיש לשאול, איך "אברכך" רומז ליצחק ואיך "אגדלה שמך" רומז ליעקב. נכון ש"גוי גדול" זו ברכה חשובה, "ואברכך" – היא גם כן ברכה חשובה, אך "ואגדלה שמך" – זו הברכה הגדולה ביותר! וכשאומרים "אלוקי יעקב" – זה הגדלת שמו של אברהם. כי אם אדם הוא תלמיד חכם ובנו גם כן תלמיד חכם – זו ברכה מעולה, אך גדולה היא ביותר כשנכדו גם הוא תלמיד חכם.

כשיש שלושה דורות של תורה, מתקיימים דברי חז"ל: "כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן-בנו תלמיד חכם – שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם... ועל זה אף אמר רבי ירמיה: תורה – מחזרת על אכסניה שלה" (ב"מ פ"ה).

חותמו של הקב"ה נמסר לאברהם – רק בזכות יעקב

עד כמה הברכה הזאת תלויה בבן-בנו של אדם, ולא רק בו עצמו, ניתן ללמוד מהמדרש שבו אומרים חז"ל, שבעיצומה של עקידת יצחק, כשאמר הקב"ה לאברהם "אל תשלח ידך אל הנער" והביא לפניו את האיל להעלות לעולה במקום בנו, לא רצה אברהם להניח את יצחק – אלא אם הקב"ה יישבע לו שהאפר של האיל ייחשב כאילו הוא האפר של יצחק. רק כשהקב"ה נשבע לו על כך, הוריד אברהם את יצחק מעל המזבח.

אחר כך גם ביקש אברהם מהקב"ה שייתן לו את חותמו על השבועה הזו. אמר לו הקב"ה, שמן הדין הוא לא צריך למסור את חותמו, מכיוון שהוא לא נתבקש על כך בשעת מעשה, ועוד שהוא כבר נתן לו את שבועתו, אך עם זאת הוא יעשה חסד עמו ועל כן הוא ימסור את החותם ליעקב בן-בנו. ואומר המדרש, זהו שנאמר: "תיתן אמת ליעקב חסד לאברהם'. כלומר, "תיתן אמת" – שהוא חותמו של הקב"ה, ליעקב, בשביל "חסד" – שאמרת לעשות לאברהם (על-פי דעת זקנים מבעלי התוספות על בראשית כב יד).

והשאלה כאן מתבקשת כל כך – **מדוע הקב"ה עיכב את מסירת החותם ולא מסר אותו לאברהם אלא לבן-בנו, יעקב?**

הקב"ה המתין, וכשראה שיצחק הוא "זרע ברך ה'', ואף יעקב הוא חשוב ותלמיד חכם, אמר: אם כך, ראוי אברהם שאעשה עמו חסד ואמסור לנכדו את חותם האמת. שבן-בנו הוא חותמו. בעבורו מתברך הסבא. רק כשמסתבר שגם יצחק, בנו של אברהם אבינו, וגם יעקב, בן-בנו, זוכים להיות תלמידי חכמים, אז יעקב הופך להיות החותם. הוא הגורם המכריע לכך שאברהם אבינו מתעטר ומתברך בברכות גדולות, והגדולה שבהן היא – שלא תמוש התורה מפיו ומפי זרעו ומפי זרע זרעו עד עולם.

מכיוון שיש החותם הזה, ועמו גם הברכה הזאת, אברהם זוכה לכך שאת הברכה הראשונה שבתפילת שמונה-עשרה יחתמו בשמו, "מגן אברהם'.

(מתוך אביהם של ישראל על התורה)

החיזוק השבועי

למה לבוא לשיעור גם אם אני נרדם בשיעור??? הרב אור דוד סונסינו שליט"א

הרא"ש בספרו אורחות חיים מלמד אותנו "ויזהר ללמוד בלילה עד שישן מתוך דברי תורה ולא מתוך שיחה בטלה".

לפני שנה העברתי בערבים סדרה של שיעורים, ובשיעור היה יהודי שעובד קשה לפרנסתו (כל שעות היום) וכשהיה בא לשיעור לאחר כמה דקות הוא היה נרדם, לאחר כמה פעמים ראיתי אותו מתבייש ולא נעים לו שהוא נרדם. נגשתי אליו ואמרתי לו תדע שאני מקנא בלימוד תורה שלך, כשאנו לומדים תורה במסירות נפש, הילדים שלנו רואים את זה ויודעים שעל לימוד תורה מוסרים נפש.

<u>כשאדם לומד בלילה יש לו כמה מעלות יותר גדולות מלימוד ביום :</u>

א. אין אדם רואה אותו וממילא הלימוד תורה שלו יותר לשם שמיים.

ב. מחמת העייפות שיש בו הוא יותר עמל ומתאמץ להגיע לאמיתות של תורה.

ג. הילדים בבית רואים את האבא שחוזר מהעבודה אחרי יום עמוס, ובמקום להניח את הראש ולנוח, הוא מוסר נפש והולך ללמוד.

הליכות מבית מרן

הלכות ממרן

הרב יצחק חלימי שליט"א מאברכי הכולל

המשך דיני דבר בקדושה בעשרה

יצאו מקצתם בחזרה - אם התחילו לומר ברכת "אבות" בחזרת הש"ץ, ויצאו מקצתן - יכולים להמשיך ולומר קדושה וכל חזרת התפילה, אך לא יאמרו ברכת כהנים וקדיש שלאחר החזרה ולדעת הרמ"א יכולים לומר קדיש.

ישן - אם יש עשרה אנשים שאחד מהם ישן - יש אומרים שאפשר לצרפו לקדיש, ויש אומרים שאינו מצטרף וצריכים להעירו, ואם אי אפשר להעירו - לא יאמרו קדיש, וכן נוהגים.

הושלם המניין בתפילת הלחש - אם היו פחות מעשרה והתחילו את תפילת י"ח ביחידות, ותוך כדי הצטרפו עוד אנשים והשלימו לעשרה - לא יאמרו חזרת הש"ץ, ולא יאמרו קדיש "תתקבל", אבל יכולים לומר קדיש "יהא שלמא" אחר שיר של יום וקדיש "על ישראל" שלאחר פיטום הקטורת ו"ברכו".

חרש, אילם - חרש המדבר ואינו שומע או אילם השומע ואינו מדבר, מצטרפים לקדיש בתנאי שיהיה במניין רוב פקחים, אבל בחזרת הש"ץ צריך תשעה עונים. ובחרש שאינו שומע, צריכים לרמוז לו היכן שצריך לענות אמן על הקדיש.

חרש שאינו שומע ואינו מדבר, שוטה, מנודה ושיכור שאינו יכול לדבר בפני מלך - אינם מצטרפים לקדיש ולכל דבר שבקדושה.

אותם המכונים "רפורמים" או "קונסרבטיבים" אינם מצטרפים למניין עשרה. גר - מצטרף למניין עשרה לכל דבר שבקדושה, ואם מל ולא טבל - לא מצטרף עד שיטבול. אונן - אינו מצטרף למניין, אך אבל בתוך שבעת ימי אבלותו - מצטרף. אישה - אינה מצטרפת למניין ולכל דבר שבקדושה, וגם עשר נשים אינן מצטרפות למניין בפני עצמן. עבריין - שעבר על גזרת הציבור שגזרו בחרם ולא נידוהו במפורש - מצטרף למניין.

הלכות ברכות

הרב אליה צוברי שליט"א מאברכי הכולל

שאלה: כשמברכים ברכת המזון האם צריך לברך על הכוס של יין?

תשובה: רבותינו הראשונים נחלקו בדין זה. השו"ע (סי' קפב סעיף א') הביא בזה שלש דעות

א. צריך לברך ברכת המזון עם כוס יין אפילו כשמברך ביחיד.

ב. צריך לברך עם כוס רק אם שלשה אכלו שיש דין קידוש.

ג. ברכת המזון לא צריכה כוס.

למעשה פסק שאינה צריכה כוס, אלא שמצוה מן המובחר לברך על הכוס כל שיש זימון, אבל כשאין זימון אין לברך על הכוס, שכן כתבו רבותינו המקובלים כמבואר בשער המצוות (פר' עקב) ובבן איש חי (ש"א שלח הל' ט"ז) ובכה"ח (ס"ק א').

שאלה: מה הטעם שמצוה מהמובחר לברך ברכת המזון על כוס יין?

תשובה: כתב הלבוש (סי' קפב סעי' א') שכן דרך כבוד ושבח לקב"ה לסדר שבחו על הכוס, כמו שכתוב "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא". והביא דבריו המשנה ברורה (שם ס"ק א').

שו"ת בחושן משפט

הרב אהרון מזרחי שליט"א מרבני הכולל

אני מתפרנס מתיקון והתקנת מזגנים, בימי הקיץ ברוך השם היה לי לחץ של עבודה, ובאחד הימים הנחתי מזגן להתקנה אצל אחד הלקוחות, אך ראיתי שאני לא אצליח להתקין את המזגן בזמן שהבטחתי, ולכן מסרתי את העבודה לחבר, וקבלתי סכום כסף עבור התיווך (סרסרות) של העבודה. החבר סיים את העבודה אך לא קיבל את הכסף מהלקוח, ועתה הוא דורש ממני לקבל אחריות על העבודה. האם הצדק איתו?

בשו"ת תרומת הדשן (סימן שכ"ד) כתב, בעניין ראובן שסידר הלוואה (בריבית) לשמעון אצל גוי וקיבל על זה ראובן שכר, ואחר כך היתה בעיה להחזיר את ההלואה מהגוי. ותבע שמעון שיטרח ראובן להחזיר החוב. ופסק בתרומת הדשן שמאחר וראובן קיבל שכר ואין לו הפסד חייב לטרוח להחזיר החוב. וכך הביא הרמ"א (סימן רצ"ד סעיף ו') "ראובן המציא חוב בטוח לשמעון וקבל שכר על הסרסרות, ואחר כך נתקלקל החוב, וצריכין להשתדל עם השר בעד החוב, ושמעון רוצה שראובן יטריח אותה טרחא הואיל וקבל שכר מן החוב, יש אומרים דהדין עם שמעון דומיא דהוכר הגנב". וכ"פ הלבוש (שם).

אומנם הב"י (סו"ס של"ה) כתב על דברי תרומת הדשן שדבריו מגומגמים, והש"ך חולק על הרמ"א ופוסק כהב"י. אומנם בשו"ת שואל ומשיב (מהדו"ג ח"ג סימן ק"ס) כתב דמה שחולק הש"ך על הרמ"א הוא דוקא באופן שההלוואה היתה בטוחה ואח"כ אירע קלקול, אך אם מתחילה היה ספק ואח"כ היה קילקול חייב באחריות ההלוואה. ובבית יעקב (שם) הסביר שהתרומת הדשן חייב את ראובן משום שתחילה החוב היה תחתיו [דהיינו שראובן קיבל שטר חוב מגוי ושידך אותו לשמעון לקנותו בפחות], ונמצא שהיה לו דין שומר ואח"כ מכר אותו לשמעון, ולכן חייב להשתדל בו. ע"ש. ומביאו בגיליון מהרש"א. ולפי"ז י"ל שהש"ך מיירי שראובן רק שידך בין שמעון להשר ולכן פטור. ועכ"פ לא קשה קושית הש"ך. וכ"כ בערוך השלחן (סעיף י') מדנפשיה דהרמ"א מיירי כשראובן הלוה להשר [הערוך השלחן הבין שההלואה להשר, אך במקור הדברים בתרומת הדשן מוכח דלא זו הכוונה], ונתן הזכות לשמעון ולכן חייב אך באופן שראובן רק שידך בין שמעון להשר, ראובן פטור מאחריות החוב.

ולמעשה כדברי תרומת הדשן כתבו הרבה אחרונים שכ"כ הכה"ג (הגה"ט ס"ק ב"ך) בשם המהרשד"ם (חו"מ סי' קכ"ב), מהר"א ששון, ומהרש"ך (ח"ב סי' מ"ו), ובפת"ש (שם סק"ג) הביא שכ"כ בשו"ת בית אפרים (סימן ל"ה). אומנם, בחושן האפד פיפאנו כתב בשם הראב"ד [ר' חיים אברהם בן דוד משאלוניקי] בעל שו"ת תפארת אדם שהרמ"א והלבוש שכתבו דברי תרומת הדשן כתבו כן בשם יש אומרים משום דלא ברירא להו, וגם מרן כתב שדברי תרומת הדשן מגומגמים, והשמיט דעתו בשו"ע. ולכן כתב למעשה שאי אפשר להטריח את הסרסור, זולת באופן שיאבד את ההלאוה שמורין לסרסור להשתדל בהצלת ממון חבירו ויקבל שכר הטרחה. ולכאורה י"ל באופן הנ"ל שהתחיל את עסק המזגן ומסר אותו לאחר, חייב לטרוח בתשלום העבודה לפי הבנת הבית יעקב והרב ערוך השלחן [בין לשיטת הש"ך ובין לשיטת תרומת הדשן כנ"ל], אך מסתימת כל האחרונים לא משמע כן. ובכל אופן פטור לדעת הב"י והש"ך, ולכן אי אפשר לחייב את מי שסרסר את העבודה לשלם ואף לטרוח עבור התשלום, אך ראוי לו על כל פנים לדבר ולנסות להוציא את התשלום מבעל הבית.

הלכה למעשה

מעיקר הדין אי אפשר לחייב את המתווך (הסרסור) לטרוח בגביית החוב, וכל שכן שלא חייב לשלם את הפסד מתקין המזגן, אך ראוי לו לעשות מה שביכולתו לטובת מי שהתקין את המזגן.

עטרת תפארת

העלון מוקדש לע"נ מלכה ג'ינה בת רחל ע"ה
לרפואת אשת מרן זיע"א הרבנית צביה חנה בת אביגיל תחי'
לרפואת עדי בת מזל תחי' וריעות בת גילה תחי'

אורייתא הפרשה מזווית נשית

כשאברהם אבינו החל להסתובב בעולם כדי להפיץ שם את שמו של הקב"ה וללמד את בני-האדם כי יש בורא לעולם, הוא לא השאיר את שרה אשתו מאחור. אברהם לקח את שרה אשתו לכל מקום, למרות שהיה מודע לסכנות שיארבו לה.

ולמה עשו כן?

אומרים חכמינו במדרש: "תאמר אברהם היה מגייר ושרה לא הייתה מגיירת? תלמוד לומר 'ואת הנפש אשר עשו בחרן'. 'אשר עשה' אין כתיב כאן. אלא 'אשר עשו'. אמר רבי חוניא: אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים" (רבה בראשית פד).

מדובר במשימה משותפת ומסוכנת. בכל המקומות שאליהם הלכו יחדיו, נהוג היה לגזול נשים ולהרוג את בעליהן, ובכל זאת אברהם ושרה לא מוותרים. רק בקשה אחת יש לו לאברהם – "וְאֹמַר לה: זה חסדך אשר תעשׂי עִמָּדי, אֶל כל המקום אשר נבוא שמה אִמרי לי אחי הוא".

כמה נשים היו מוכנות להסתתר בתוך תיבה, כמו שעשתה שרה בעת שאברהם ירד למצרים? כמה נשים מוכנות לוותר על הנוחות הביתית אל מול תלאות הדרך הלא צפויות? אך שרה ידעה – כעת יש צו שעה, יש צו אלוקי. יש להם שליחות, ועם שליחות – הולכים עד הסוף. אם צריך לוותר על נוחות – היא תוותר. אם יש צורך להסתתר – היא תסתתר, על אף הידיעה שהיא עלולה להיתפס. כמו שקרה בסופו של דבר.

כשהיא נתפסת בידי פרעה, ההצלה לא מאחרת לבוא. "וַיְנגע ה' את פרעה נגעים גדלים ואת בֵּיתו על דבר שרי אשת אברם". רש"י מדייק מהמילים "וינגע ה'... על דבר שרי" – כי על-פי דיבורה של שרה היה מלאך ה' מכה את פרעה. שרה, כאשת שליח, לקחה יוזמה מצדה ומטעמה. היא לא חיכתה לישועה שתבוא מאליה, אלא פעלה בעצמה, בדיבורה.

שרה הייתה במצב מאוד מסוכן. אישה בודדה, שבויה עברית – בבית מלך רשע. היא לא נפלה ברוחה, להפך, היא התקוממה, ובשביל להתקומם – צריך אומץ. היא אומרת למלאך להכות בנגעים גדולים את פרעה ואת כל בני ביתו. אומץ שמאלץ את פרעה להיכנע ולשלוח אותה ואת אברהם לנפשם.

אומץ כזה מתאים לאישה העומדת לצד אברהם. אותו אברהם ששיבר את הצלמים מול המלך נמרוד ואל מול כל עובדי האלילים שהיו בתקופתו. המיוחד באומץ של אברהם ושרה, הוא שהאומץ הזה בא יחד עם חסד ואמונה גדולה. ללכת ולתת, איפה שרק צריך, מבלי לפחד, גם אם צריך להסתכן.

(מתוך אביהם של ישראל על התורה)

פיה פתחה נשים ונפלאות

נידונה לצניעות

היתה תקופה שבכל יום אחרי התפילה היה מגיע אדם שלא נראה כמו אדם שרגיל להתפלל, והיה עומד אחרי התפילה מחוץ לבית הכנסת של הרב זצ"ל ואומר למתפללים שיוצאים שהם לא יודעים איזה רב גדול הוא הרב אליהו. הוא סיפר על אשתו שמתה מוות קליני, וכשהיא חזרה היא סיפרה לו שהיא ראתה בבית-דין של מעלה את הרב אליהו שהתערב בדיון שהיה שם. היא סיפרה שהם דנו אותה על כך שהיא לא לובשת צנוע, והרב אמר להם כי היא תקבל על עצמה ללבוש בגדים צנועים ותרד לעולם הזה להשלים את התפקיד שלה. ובאמת היא חזרה לחיים אחרי המוות הקליני שהיה לה.

פעם אמרנו לו: "למה שלא תביא את אשתך לרב?" ראינו שהוא קצת מפקפק ולחצנו עליו.

למחרת בבוקר הוא בא עם אשתו, וכשהרב יצא מבית הכנסת אותו אדם התקרב עם אשתו, שלא היתה לבושה כל כך בצניעות. הרב התקרב לכיוון מכוניתו תוך כדי הסיפור שהיא סיפרה. וכשהרב היה כבר בתוך המכונית ודיבר איתה דרך החלון, הוא אמר לה באופן שאף אחד לא שמע: "ולמה את לא עושה את מה שקיבלת על עצמך?" ומייד סימן לנהג ונסע.

(עוזי ברנע, מגבאי בית הכנסת "היכל יעקב")

תאמר לבית יעקב
שו"ת שהופנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

שאלה: האם ברחיצת פירות וירקות בשבת יש איסור בורר?

תשובה: פירות המלוכלכים בבוץ או בלכלוך דבוק אחר, כגון צנון וכד' - אסור להניחם בשבת בתוך כלי מלא מים או לשפשפם בו כך שהעפר ירד למטה , אך לשוטפם מתחת לברז פתוח - מותר .

האם מותר מצד "בורר" להפריד בשבת את העור מבשר העוף?

תשובה: אם מפריד את העור מן העוף בשעת האכילה - מותר, אך לפני האכילה אם מוציא את העור מן העוף – אסור .

האם יכול לסדר בשבת את הצלחות לפי גודלן?

תשובה: אם צריך עכשיו לאיזה צורך את הצלחות הקטנות ובוררן מתוך הערימה - שרי, אך אם אינו צריך אותן עכשיו – אסור

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ: ר' ברוך בן דוד, ג'אן בת מרים, פנחס בת מג'ינה, ליבי יהודה ז"ל בן טל ותמר יבל"א, סעדה בת יקוט, שמעון אלכסנדר בן רפאל ברוך, מַנֵּגיסטוּ רֶדָה בן זוּדיטוּ, גילה בת שושנה, שושנה בת מרים, פרחה בת ג'מילה, אסתר בת זהירה, יעקב בן מרים, אורי בן נורה, סטרינה אסתר זוארץ בת זמרדה, דוד בן ג'מילה ואליהו, אורי בן יהודה אריה, ר' צבי יעקב בן יוכבד זצ"ל, אליעזר בן אוג'ני, ר' יחיאל בן עזיזה, שמחה בת שושנה, ג'וליה בת שרה נינה, ברכה בת טשרנה אסתר, שבה (שרה) לובטון בת רחמה אזולאי, ישראל מרדכי בן מרים, רבקה מורנו בת שרה, יצחק בן רחמא רינה ז"ל, מרי בת סופי, יהודית בת סליימן תנצב"ה.

מעוניינים להנציח את יקירכם בעלון? חייגו אלינו 054-4477562

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: **לך לך**

עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

חידושים בפרשה

הַאִם אַבְרָהָם כָּבַשׁ אֶת הָאָרֶץ?

שַׁבַּת שָׁלוֹם יְקָרִים, בְּפָרָשָׁתֵנוּ מְסֻפָּר עַל הַבְטָחַת הקב"ה אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאַבְרָהָם אָבִינוּ רָצָה לִכְבֹּשׁ אֶת הָאָרֶץ מִיָּד .יֵשׁ שְׁלוֹשָׁה שְׁלַבִּים בִּכְבוּשׁ: רְאִיָּה, הֲלִיכָה, הִתְיַשְּׁבוּת. אַבְרָהָם אָבִינוּ רָצָה לִכְבֹּשׁ אֶת הָאָרֶץ מִיָּד לְאַחַר שֶׁהֻבְטְחָה לוֹ. לֹא לְהַמְתִּין שֶׁיִּכְבְּשׁוּ אוֹתָהּ בָּנָיו, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יִהְיֶה בָּעֲתִיד, אוּלַי יֶחֱטְאוּ בָּנָיו וְיִקָּלְקְלוּ אֶת זְכוּת הַיְרֻשָּׁה. הקב"ה נַעֲנָה לְבַקָּשָׁתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וּמוֹרֶה לוֹ לִכְבֹּשׁ אֶת הָאָרֶץ, אַךְ לְאוּ דַּוְקָא בְּדֶרֶכִים הַמְכֻרוֹת לָנוּ, אֶלָּא: "קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה" (יג יז) – הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ, וְכָךְ הִיא תִּהְיֶה שֶׁלְּךָ.

בַּעַל "אוֹר הַחַיִּים" הַקָּדוֹשׁ מְסַבִּיר, כִּי יֵשׁ כַּמָּה סוּגֵי כִּבּוּשׁ מִלְּבַד הַכִּבּוּשׁ בַּמִּלְחָמָה. יֵשׁ כִּבּוּשׁ בִּרְאִיָּה, יֵשׁ כִּבּוּשׁ בַּהֲלִיכָה וְיֵשׁ כִּבּוּשׁ בַּהִתְיַשְּׁבוּת. תַּהֲלִיךְ כִּבּוּשׁ הָאָרֶץ עַל-יְדֵי אַבְרָהָם נַעֲשָׂה בִּשְׁלֹשֶׁת הָאֳמָצָעִים הַלָּלוּ.

בַּתְּחִלָּה אוֹמֵר הקב"ה לְאַבְרָהָם: "שָׂא נָא עֵינֶיךָ" – כִּבּוּשׁ אֶת הָאָרֶץ בִּרְאִיָּה. וּבֶאֱמֶת, כְּבָר בִּרְאִיָּה זוֹ "נִתְלְשָׁה" כָּל הָאָרֶץ וְהֻפְכָה לְנַחֲלָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. זֶה הַשֶּׁלֶב הָרִאשׁוֹן. אַךְ שֶׁלֶב זֶה לֹא הָיָה מַסְפִּיק לְאַבְרָהָם, הָיָה חָשׁשׁ בְּלִבּוֹ שֶׁכִּבּוּשׁ שֶׁל רְאִיָּה הוּא לֹא מַסְפִּיק. עַל כֵּן מוֹרֶה לוֹ הקב"ה: "קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּהּ", וְתִזְכֶּה בָּהּ בַּהֲלִיכָתְךָ.

אֶת הָעִנְיָן הַזֶּה, שֶׁאֶפְשָׁר לִקְנוֹת אֶת הָאָרֶץ בַּהֲלִיכָה, רוֹאִים אָנוּ אַף בִּגְמָרָא שֶׁמְּלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ עַל-פִּי הַכָּתוּב בְּפָרָשָׁתֵנוּ, שֶׁאִם אָדָם הֹלֵךְ בְּמָקוֹם מְסִיִּם בָּאָרֶץ – יֵשׁ לוֹ בָּהּ קִנְיָן (עַיִן מַסֶּכֶת בָּבָא בָּתְרָא ק ע"א, מַחְלֹקֶת בֵּין חֲכָמִים לְר' אֱלִיעֶזֶר). מְסַבִּיר "אוֹר הַחַיִּים" הַקָּדוֹשׁ, כִּי גַּם חֲכָמִים מוֹדִים בְּכָךְ שֶׁעַל-יְדֵי הָרְאִיָּה שֶׁל אַבְרָהָם כְּבָר נַעֲשָׂה קִנְיָן, וְכִי כָּל עִנְיַן הַצִּוּוּי "קוּם וְהִתְהַלֵּךְ" נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם מִשּׁוּם חֲבִיבוּתוֹ, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה הָאָרֶץ נוֹחָה לְהִכָּבֵשׁ לְפָנָיו.

אוֹמֵר הָרַשְׁבָּ"ם, כִּי **הַמִּטָּרָה הִיא לְתֵת לִבְנֵי-יִשְׂרָאֵל מַעֲמָד שֶׁל יוֹרְשִׁים וְלֹא שֶׁל גְּזָלָנִים**, כָּךְ אַף לֹא תִּהְיֶה לְשָׁטָן רְשׁוּת לְקַטְרֵג וְלֹא פִּתְחוֹן פֶּה לְבַעַל מִדַּת הַדִּין. (מתוך אביהם של ישראל על התורה)

מעשה רב

חֻלְאָה שֶׁמִּימֵי

סִפְרָה בָּתְאֵל לַפִּיד מִירוּשָׁלַיִם: בָּרוּךְ ה' זָכִינוּ לַחְגֹּג חֻלְאָה לִבְנֵנוּ אוּרִי בָּקֶבר רָחֵל אִמֵּנוּ בְּיוֹם שִׁשִּׁי. אֶת הֶחֻלְאָה חָגְגוּ בְּיַחַד עִם בֶּן אֲחוֹתִי שֶׁנּוֹלַד שָׁבוּעַ וְחֲצִי לְאַחַר בְּנִי.

בְּיוֹם חֲמִישִׁי, אֲחוֹתִי וּבַעְלָהּ לָקְחוּ אֶת יֶלֶד הֶחֻלְאָה שֶׁלָּהֶם לְרַב חְשׁוּב כְּדֵי שֶׁיְּגֹזֹר רִאשׁוֹן אֶת שְׂעָרוֹ שֶׁל הַיֶּלֶד. אֲחוֹתִי הִצִּיעָה שֶׁנִּצְטָרֵף אֵלֶיהָ, אֲבָל בַּעֲלִי הוּא לֹא מִן הָאֲנָשִׁים שֶׁמִּתְחַבְּרִים לַצַּדִּיקִים, וַאֲנִי הִתְבַּיַּשְׁתִּי לְהַגִּיעַ לְשָׁם בְּלִי בַּעֲלִי. וְתַרְתִּי אֵפוֹא עַל גְּזֵרַת הַתַּלְתֵּל הָרִאשׁוֹן עַל-יְדֵי אוֹתוֹ רַב, לְמֹרוֹת שֶׁרָצִיתִי בְּכָךְ מְאוֹד.

בְּמַהֲלַךְ אוֹתוֹ הַשָּׁבוּעַ שָׁאַל אוֹתִי אַחַד הַיְלָדִים מָה הָיָה קוֹרֶה אִם הָרַב מֵרִדְּכִי אֵלְיָהוּ זצ"ל הָיָה בַּחַיִּים, הַאִם אָז הָיִיתִי לוֹקַחַת אֶת אוּרִי לְגְזִירַת הַשֵּׂעָר הָרִאשׁוֹן אֵצֶל הָרַב אֵלְיָהוּ? עָנִיתִי שֶׁכֵּן, הָיִיתִי לוֹקַחַת אוֹתוֹ אֶל הָרַב.

בְּשַׁבָּת שֶׁאַחַר כָּךְ בְּשָׁעוֹת אַחַר הַצָּהֳרַיִם בִּקְּשׁוּ הַיְלָדִים שֶׁאֶקְרָא לָהֶם סִפּוּר. הִסְתַּכַּלְתִּי עַל הַסִּפְרִיָּה הָעֲשִׁירָה שֶׁלָּנוּ בַּבַּיִת וְשָׁלַפְתִּי בְּאֹפֶן אַקְרָאִי אֶת הַכֶּרֶךְ הַחֲמִישִׁי מִסִּדְרַת "אֲבִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל". פָּתַחְתִּי אֶת הַסֵּפֶר, שׁוּב בְּאֹפֶן אַקְרָאִי, וּלְהַפְתָּעָתִי הִגַּעְתִּי לְסִפּוּר הַמַּסֵּפֶר כֵּיצַד הָרַב גָּזַר תַּלְתַּל שֵׂעָר לְיֶלֶד בֶּן שָׁלוֹשׁ עַל אַף שֶׁהָרַב הָיָה מְאֻשְּׁפָּז בְּבֵית חוֹלִים.

הִתְרַגַּשְׁתִּי מְאוֹד וְהִתְחַזַּקְתִּי מֵהַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁהָיְתָה לִי. הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהָרַב הָיָה אִתָּנוּ בְּרוּחוֹ בְּטֶקֶס הֶחְלָאקָה, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁבִּרְכוֹת הָרַב יְחוֹלוּ גַּם עַל בְּנֵי. (אֲבִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל 9)

נדולים צדיקים

הַמְקֻבָּל רַבִּי יְהוּדָה לֵאוֹן פִּיטִילוֹן – "הַצַּיָּר הַקָּדוֹשׁ"

רַבִּי יְהוּדָה לֵאוֹן פִּיטִילוֹן (הַ'תרנ"ט–הָיָה מְקֻבָּל צַדִּיק וְנִסְתָּר שֶׁנּוֹדַע בַּכִּנּוּי "הַצַּיָּר הַקָּדוֹשׁ'.

נוֹלַד בְּסָלוֹנִיקִי שְׁבְּיָוָן (צָאצָא לְגוֹלֵי סְפָרַד) וְהִתְגּוֹרֵר בְּיָפוֹ וּבְתֵל אָבִיב, הִתְפָּרְנֵס לְמִחְיָתוֹ מִמְּלָאכֶת הַצִּיּוּר, וְהִסְתִּיר אֶת גְּדֻלָּתוֹ הָרוּחָנִית הָעֲצוּמָה.

נִמְנָה עִם חֲבוּרַת הַמְקֻבָּלִים הַנִּסְתָּרִים בְּתֵל אָבִיב וְיָפוֹ, לְצַד צַדִּיקִים כְּגוֹן הַמְקֻבָּל רַבִּי חַיִּים אֲבִישָׁלוֹם כֹּהֵן פְּרָחְיָה ("הַחַלְבָּן"), רַבִּי מֹשֶׁה יַעֲקֹב רַבִּיקוֹב ("הַסַּנְדְּלָר"), וְרַבִּי יוֹסֵף וולְטוֹךְ. נוֹדַע בְּבַקִּיאוּתוֹ הַיְתֵרָה בְּסוֹד הַגִּלְגּוּלִים, בְּתִקּוּנֵי נְשָׁמוֹת וּבִיכוֹלוֹת רוּחָנִיּוֹת גְּבוֹהוֹת (רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וִידִיעַת עָבָר וְעָתִיד).

לַמְרוֹת מַעֲמָדוֹ הַנִּסְתָּר, חַי בְּפַשְׁטוּת עֲנָוָה וְדִקְדּוּק מִצְווֹת, וְהִרְבָּה בֶּאֱמִירַת תְּהִלִּים בַּסֵּתֶר. בט"ו בְּחֶשְׁוָן תשל"ה הוּבָא לִמְנוּחוֹת בְּבֵית הָעֶלְמִין סַנְהֶדְרִיָּה בִּירוּשָׁלַיִם.

זִכְותוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

חידות

1. "וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה כִּי כָבֵד הָרָעָב". אֵלּוּ אֲנָשִׁים נוֹסָפִים בתנ"ך יָרְדוּ מֵהָאָרֶץ בִּגְלַל רָעָב? "
2. בֶּן כַּמָּה הָיָה אַבְרָם בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן?
3. אֵיךְ נִקְרָא יָם הַמֶּלַח בְּפָרָשָׁתֵנוּ?
4. נְסִיּוֹנוֹת נָסָה ה' אֶת אַבְרָם אָבִינוּ בְּפָרָשָׁתֵנוּ?
5. מְנַיִן לוֹמֵד רש"י אֶת הַכְּלָל: "שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב" ?
6. כֵּיצַד נִקְרָאִים בְּפָרָשָׁתֵנוּ הַכִּיווּנִים הַבָּאִים: א: דָּרוֹם ב. מִזְרָח?

בדיחה

שְׁנֵי אֲנָשִׁים הָיוּ בְּבֵית קָפֶה. אֶחָד אָמַר לַמֶּלְצַר: "תָּבִיא לִי בְּבַקָּשָׁה קָפֶה', הַשֵּׁנִי אָמַר לַמֶּלְצַר: "תָּבִיא לִי בְּבַקָּשָׁה קָפֶה, אֲבָל שִׂים לֵב שֶׁהַכּוֹס נְקִיָּה'. אַחֲרֵי 5 דַּקּוֹת בָּא הַמֶּלְצַר: "מִי הִזְמִין קָפֶה בְּכוֹס נְקִיָּה?"

בין הפותרים תערך הגרלה אחת לחודש על כרטיס ספר ע"ס 50 ש"ח

את התשובות יש לשלוח עד יום שלישי למייל ateretme@gmail.com

או להניח בתיבה המוגנת בחצר בית הכנסת רחוב הצבעוני 2 רחובות

לבירורים 08-9397933